

A Fővárosi Ítéletábra a Dr. Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (uo.) II. rendű, III.rendű felperes neve (uo.) III. rendű és IV.rendű felperes neve (IV.rendű felperes címe) IV. rendű felpereseknek - fél neve (fél címe, ügyintéző: ... jogtanácsos) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és a dr. Szabó Ákos ügyvéd (fél címe) által képviselt **II. rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés iránt indított perében - amely perbe a dr. Sarkadi Julianna ügyvéd (fél címe) által képviselt **beavatkozó neve** (beavatkozó címe) az I. rendű alperes, valamint a Bebesi Ügyvédi Iroda (fél címe, ügyintéző: dr. Bebesi István ügyvéd) által képviselt **beavatkozó neve** (beavatkozó címe) a II. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Törvényszék 2018. február 20. napján kelt 39.P.24.974/2010/148. számú ítélete ellen az I-IV. rendű felperesek részéről 149. sorszám alatt, a II. rendű alperes részéről 150. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint az I. rendű alperes részéről Pf/5. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és - a kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett - az I. rendű felperest megillető kártérítés összegét 5.000.000 (Ötmillió) forintra, a II-III. rendű felpereseket megillető kártérítés összegét személyenként 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi egyetemlegesen az I-II. rendű alpereseket, hogy - 15 napon belül - fizessenek meg együttesen az I-III. rendű felpereseknek 50.000 (Ötvenezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

A le nem rótt 780.000 (Hétszáznyolcvanezer) forint fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

..., az I. rendű felperes férje, a II. és a III. rendű felperesek édesapja és a IV. rendű felperes fia, 2007. november 5. és 14. között a bal alsó végtag mélyvénás trombózisa, magas vérnyomás betegség, pajzsmirigy betegség, valamint akut garatgyulladás miatt állt a II. rendű alperes II. számú Belgyógyászati Osztályának kezelése alatt. Az elvégzett Doppler UH vizsgálat felületes combvéna

trombózt is igazolt. Ekkor az osztályon klinikai vizsgálat folyt; a beteget tájékoztatták a vizsgálaton való részvétel lehetőségéről, aki ezt követően részt vett a „Rivaroxaban Direct Xa-faktor inhibitor szájon át történő alkalmazása akut szimptómás mélyvénás trombózisban vagy tüdőembóliában szenvedő betegek körében” elnevezésű vizsgálatban. A beteg részére a vizsgálatához azonosítókártyát (ID-kártyát) is adták, amelyet a kontrollvizsgálatra magával kellett vinnie. A beteg egy éven át kapott Rivaroxaban nevű készítményt, a klinikai vizsgálat 2008. október 28-án fejeződött be. Még ezen a napon a II. rendű alperes felajánlotta a betegnek a 11899 protokollszámú, ugyancsak Einstein WTE kezelési vizsgálatban való közreműködést is, amely annyiban különbözött az előzőtől, hogy a betegek vagy Rivaroxabant vagy placebot kaptak (ún. kettős vak kísérlet) úgy, hogy sem a kezelőorvos, sem a beteg nem tudta, hogy aktív gyógyszert vagy placebot kap-e. A legfeljebb egy évre tervezett vizsgálat ellenőrző vizsgálatain a beteg rendben megjelent, eltérést nem tapasztaltak, minden esetben a kezelés folytatását javasolták. A vizsgálatához a beteg ebben az esetben is azonosító kártyát kapott, amelyet magánál kellett hordania minden alkalommal, amikor a kontrollvizsgálatokon megjelent, illetőleg a beleegyezési nyilatkozat szerint be kellett mutatnia akkor, amennyiben bármilyen különleges esemény történt.

... 2008. november 1-jén, 12-én, december 2-án, 19-én, és 2009. január 26-án jelent meg a II. rendű alperes Gasztroenterológiai Osztályán a protokoll szerinti vizsgálatokon. Ezen alkalmakkor a beteg panaszmentes volt, állapotában változás nem következett be. A beteget 2009. január 1. és 23. között a törött foggyökerek sebészeti eltávolítása céljából a II. rendű alperes szájsebészeti részlegén kezelték. Felvételi státuszában az érintett fogakon kívül fizikális eltérést nem rögzítettek. 2009. február 20-án ... mentő szállította a II. rendű alperes traumatológiai sürgősségi ambulanciájára, mert az otthonában a pincelejáróban elesett, és ennek során jobb lába megsérült. Felvételekor a jobb térden tenyérnyi bőrpír, minimális nyomásérzékenység volt észlelhető, a térdhajlítása és nyújtása teljes volt, a jobb lábközép felett kívül duzzanat és nyomásérzékenység volt érzékelhető, a bokaízület nem volt érzékeny, az ízület stabil volt. Az elvégzett röntgenvizsgálat során friss traumatológiai eltérést nem észleltek, ezért a néhait terápiás javaslattal otthonába bocsátották. Sérült végtagját illetően kíméletet és Activon gél használatát javasolták. A 2009. február 20-án felvett ambuláns lapon anamnesztikus adat nem szerepelt, nem történt utalás arra, hogy a kórelőzményről a beteget megkérdezték, illetőleg a nemleges válasz sem került feltüntetésre. A beteget trombózis megelőző kezelésben nem részesítették. ... 2009. február 23-án jelentkezett az I. rendű alperes Baleseti Sebészeti Szakrendelőjében kontrollvizsgálatra, mivel bokáját továbbra is fájlalta. Az itt elvégzett jobb lábfej röntgenvizsgálatakor traumás eltérést nem találtak, a jobb bokaröntgen felvételekor a jobb belboka nyúlványon ferde transzparens vonalat észleltek, amely elmozdulás nélküli törés lehetőségét is felvetette azzal a megjegyzéssel, hogy a törés régebbi is lehetett. Ekkor további végtag kíméletet, nappalra rugalmas pólya viselését és Activon géles borogatást javasoltak. Ezt követően a beteg 2009. február 26-án járt endokrinológiai szakrendelésen a II. rendű alperesnél, ahol rögzítésre került, hogy nem fáradékony, bőre száraz, egyéb specifikus panaszt nem jelzett. Az ugyanezen a napon elvégzett belgyógyászati vizsgálat során a 11899 protokoll számú ellenőrző vizsgálatot is elvégezték, amely során rögzítették, hogy rekuráló PE-DVT-RE, illetve vérzésre gyanú nem volt. Az elvégzett májfunkciós vizsgálatok során eltérést nem tapasztaltak. 2009. március 10-én a beteget az otthonában kb. egy percre tartó, eszméletvesztéssel járó rosszulléte miatt az Országos Mentőszolgálat szállította a II. rendű alperes belgyógyászatára. Felvételekor rögzítették, hogy kb. két hete fullad, vizsgálatokor panaszai felerősödtek, emiatt utalta a háziorvosi ügyelet a kórházba. A váróteremben a néhainál ismételt eszméletvesztés zajlott, ekkor a beteget a vizsgálóba helyezték, ahol tónus fokozódással, eszméletvesztéssel, cyanosissal, a szemek fixációjával járó rohama zajlott, majd pár másodpercre a beteg tudata feltisztult, azonban újabb roham következett be. ... tudata ezt követően már nem tisztult fel, újabb rohamát követően - amelynek során már légzés leállása is volt - intubálták és rögzítették, hogy szívfrekvenciája

lassúbbodott, keringés összeomlás következett be. Az azonnal megkezdett komplex újraélesztés sikertelen volt, ... 2009. március 10-én 7 óra 30 perckor elhunyt. A boncjegyzőkönyv szerint ... halálának közvetlen oka mindkét tüdő verőér főágát elzáró tüdőembólia volt, az embolus forrását a boncolás nem tárta fel.

... halálát követően kódfeltörés nem történt, a 11899 protokollszámú vizsgálatot szervező cég tájékoztatása szerint ... a hatóanyagot nem kapó csoportba, a „Placebo Treatment Groupba” tartozott.

Ilyen előzmények után indítottak kerestet az I-IV. rendű felperesek vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítése iránt. Hivatkozásuk szerint amennyiben egy túlsúlyos beteg a jobb láb sarokcsontjának mellső laterális részén való töréssel jelentkezik egészségügyi ellátásra - függetlenül a tromboembóliás anamnézistől - szükséges és indokolt lett volna trombózis profilaxis alkalmazása az I. és a II. rendű alperesek részéről azzal, hogy amennyiben a II. rendű alperes 2007. február 20. napján és/vagy az I. rendű alperes 2007. február 23. napján trombózis profilaxis injekciót ad a betegnek, elkerülhető lett volna a tüdőembóliát okozó vérrögösödés, amely végül ... halálát okozta. A beteg placebot kapott a gyógyszerkísérlet során, erre tekintettel mindenképpen indokolt lett volna a nevezett gyógyszer alkalmazása, az I-II. rendű alperesek nem mentesülhetnek ezért a felelősség alól azzal, hogy a beteg az ellátás során nem mutatta fel ID kártyáját. Kiemelték: az adott esetben bebizonyosodott, hogy friss törés ábrázolódott a 2009. február 20-án készített röntgenfelvételen, így a tromboembóliás anamnézis alapján a kísérletben való részvételtől függetlenül is szükséges és indokolt lett volna trombózis profilaxis alkalmazása. Hivatkoztak arra is, hogy amennyiben az I-II. rendű alperesek trombózis profilaxist alkalmaztak volna, az nem csak az alsó végtagban keletkező vérrögeképződés megakadályozására lett volna alkalmas, hanem az egész test tekintetében, ugyanis a véráram útján a gyógyszer végig halad a beteg egész testén, és nem kizárólag a sérült láb tekintetében fejtette volna ki hatását. Kiemelték: a per során valamennyi szakértő úgy foglalt állást, hogy a lábsérülés okán alkalmazott trombózis profilaxis esélyt teremtett volna a halálos eredmény elkerülésére. Álláspontjuk szerint hozzátartozójuk halálának oka - hogy honnan származott a vérrög - pontosan nem állapítható meg, a lehetséges ok tekintetében az I-II. rendű alperesek az elvárható gondos eljárást azonban nem tudták bizonyítani, így kártérítési felelősségük fennáll. Hivatkoztak továbbá arra, hogy az orvosi dokumentumokból nem deríthető ki, hogy a 2009. február 20-ai és a február 23-ai traumatológiai ambuláns ellátás során milyen részletességgel történt az anamnézis felvétele, amellyel az I-II. rendű alperesek megsértették az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 136. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat is.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozása szerint a szakértői véleményekben írtaktól eltérően nem jelenthető ki, hogy amennyiben ... 2009. február 23-án trombózis profilaxisban részesült volna, akkor értékelhető esélye lett volna a halála elkerülésére. A halál közvetlen oka ugyanis a mindkét tüdő verőér főágát elzáró embólia volt, azonban az embolus forrását a II. rendű alperes által végzett boncolás nem tárta fel, annak ellenére, hogy a szakmai szabályok szerint ezt el kellett volna végezni. Állítása szerint a szakmai szabályok szerint elvégzett boncolás és az embólia forrásának meghatározása hiányában nem tehető olyan megállapítás, amely szerint ... életét az I. rendű alperesnél történt ellátása vette volna el, illetőleg csökkentette volna a túlélési esélyét. Utalt arra is, hogy a beteg az I. rendű alperesnél 2009. február 23-án történt megjelenése során megszegte tájékoztatási és együttműködési kötelezettségét, nem tájékoztatta ugyanis az I. rendű alperest arról, hogy új véralvadásgátló gyógyszerrel folytatott klinikai vizsgálatban vesz részt, ezzel a kezelés szempontjából lényeges információtól zárta el az I. rendű alperest, és ezáltal a saját gyógyulási esélyét csökkentette.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelme ugyancsak a kereset elutasítására irányult. Állítása szerint a trombózis kockázatát minden beteg esetében egyedileg kell felmérni, és ha indokolt, mindig a leghatásosabb profilaxist kell alkalmazni. ... sérülésének jellege, mértéke, a gipsz rögzítés szükségességének, következésképpen a beteg immobilizációjának hiánya és a várhatóan nem elhúzódó gyógyhajlam alapján, a beteg alvadásgátló kezelésének megkezdése sem 2009. február 20-án sem február 23-án nem volt indokolt. A II. rendű alperes is hivatkozott a beteg együttműködésének hiányára.

Az I. rendű alperesi beavatkozó is a kereset elutasítását kérte. Hivatkozása szerint - amint arra ... belgyógyász, kardiológus szakorvos, igazságügyi szakértő is rámutatott - az adott esetben nem róható fel szakmai hibaként, és nem tartható az elvárható gondosság megsértésének sem az, hogy a traumatológiai ellátás keretén belül nem kezdtek alvadásgátló kezelést. Ezzel ellentétben éppen az lett volna a felróható, ha alvadásgátló kezelést kezdtek volna egy olyan betegnél, aki alvadásgátló klinikai vizsgálatban vett részt és 50%-os eséllyel alvadásgátlót kapott.

Az elsőfokú bíróság - a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.071/2015/10. számú közbenső ítéletével helybenhagyott, a Kúria Pfv.III.21.497/2016/6. számú közbenső ítéletével hatályában fenntartott - közbenső ítéletével megállapította az I-II. rendű alperesek egyetemleges kártérítési felelősségét ... 2009. március 10-én bekövetkezett halálával okozati összefüggésben az I-IV. rendű felpereseket ért károk vonatkozásában.

A kereset összecszerúsége tárgyában folytatódó eljárásban az I-IV. rendű felperesek végleges keresetükben vagyoni káraik megtérítése mellett az I. rendű felperes javára 6.500.000 forint, a II-III. rendű felperesek részére személyenként 2.500.000 forint, míg a IV. rendű felperes részére 4.000.000 forint és járulékaik megfizetésére kérték az I-II. rendű alperesek egyetemleges kötelezését.

Az I-II. rendű alperesek és az alperesi beavatkozók az I-IV. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét eltúlzottnak tartották.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperes részére 4.000.000 forintot, a II. rendű felperes részére 2.000.000 forintot, a III. rendű felperes részére 1.500.000 forintot, valamint ezen összegek után 2009. március 10. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a IV. rendű felperes részére 2.575.870 forintot, és ebből különböző részösszegek után, különböző időpontoktól járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Egyetemlegesen kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy fizessenek meg az I-IV. rendű felpereseknek együttesen 600.000 forint plusz áfa összegű perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I-II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 1.055.408 forint állam által előlegezett szakértői és tanúköltséget. Megállapítása szerint a le nem rótt 967.300 forint eljárási illetéket állam viseli.

Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként az I-IV. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét illetően úgy foglalt állást, hogy mind a négyüknél egy olyan érzelmi krízis, intenzív fájdalmas állapot alakult ki, amely évekig fenntarthatja a kevert szorongásos-depresszív zavart. Emellett értékelte, hogy a II-III. rendű felpereseknek biztosítaniuk kellett a kiesett apai jövedelem pótlását, át kellett venniük minden olyan feladatot, amelyet korábban édesapjuk végzett. Értékelte, hogy mindennapi életvitelüket negatív irányban befolyásolta a perbeli káresemény, a családi struktúra megbomlott, a funkciók átrendeződésére volt szükség. Megállapította, hogy a III. rendű felperesnél alacsonyabb hatékonysággal megy végbe a korrekció és a gyászt feldolgozó folyamat,

mint a II. rendű felperesnél, a mai napig sem tudott családot alapítani. Utalt arra is, hogy ... keresetének kiesése, a pénzügyi dolgok rendezése kényszerű megoldásokat eredményezett, a családi házat el kellett adniuk, a család megszokott normál életvitele megbomlott. A II. rendű felperes pszichésen megterhelőnek élte meg, hogy gyermeke nem ismerhette meg nagyapját, míg a IV. rendű felperes fia halálával egy állandó segítő támaszát veszítette el. Értékelte, hogy egyik felperesnél sem alakult ki maradandó pszichiátriai egészségkárosodás, azonban náluk pszichoterápia javasolt. A felperesek életkorát, életvitelüknek a perbeli káreseménnyel okozati összefüggésben történő megváltozásának mértékét, valamint a 2009. évi ár- és értékviszonyokat is figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy az I. rendű felperes vonatkozásában 4.000.000 forint, a II. rendű felperes esetében 2.000.000 forint, a III. rendű felperes vonatkozásában 1.500.000 forint, míg a IV. rendű felperes esetében 2.000.000 forint az az összeg, amely alkalmas az őket ért nem vagyoni hátrányok hozzávetőleges kiegyensúlyozására.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-IV. rendű felperesek és a II. rendű alperes fellebbezést, míg az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

Az I-IV. rendű felperesek annak megváltoztatásával az I. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítés mértékét 6.500.000 forintra, a II-III. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítést személyenként 2.500.000 forintra, míg a IV. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítést 4.000.000 forintra kérték felemelni. Érvelésük szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte teljesszörően a tanúvallomások, a felperesek előadása, illetőleg a pszichológus szakértői vélemény alapján megállapított tényállási elemeket, valamint a felperesek életében bekövetkezett súlyos hátrányokat. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére tett különbséget a II. és a III. rendű felperesek nem vagyoni hátránya között, hogy bár másként élték meg édesapjuk hirtelen bekövetkezett halálát, azonban a gyász és a fájdalom mértéke nem kisebb a III. rendű felperesnél; semmilyen peradat nincs arra nézve, hogy a III. rendű felperest kisebb hátrány érte volna a testvérénél az édesapjuk elvesztése okán. Álláspontjuk szerint a rendelkezésre álló bizonyítási anyag összessége alapján, a káresemény jellege és időpontja, az I-IV. rendű felpereseket ért jogsérelem és hátrányok súlyossága, illetőleg a mindezek alapján irányadó bírói gyakorlat szerint az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítési összeg nem felel meg a teljes kártérítés elvének.

A II. rendű alperes fellebbezése arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az I. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítés mértékét 3.000.000 forintra, míg a II-III. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegét személyenként 1.000.000 forintra szállítsa le. Állítása szerint az ... halála miatt kiesett jövedelem kétségtelenül negatívan hatott a család addigi anyagi helyzetére, azonban nem kizárólag ez okból kellett eladni a családi házat, hanem a megemelkedett hitel és annak kamatai kifizetése miatt. Figyelembe kell venni emellett azt is, hogy a szerződés megkötésekor az adósnak tudnia kellett, hogy emelkedhet a kölcsön törlesztő részlete.

Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az I. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítést 3.000.000 forintra, a II. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítést 1.500.000 forintra, a III. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítést 1.000.000 forintra, míg a IV. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítést ugyancsak 1.000.000 forintra kérte leszállítani. Fellebbezési ellenkérelme a csatlakozó fellebbezésében foglaltakon túl az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az I-II. rendű alpereseket nem vagyoni kártérítés címén az I. rendű felperes javára 3.000.000 forint és járulékai, a II-IV. rendű

felperesek javára személyenként 1.000.000 forint és járuléka, illetőleg a IV. rendű felperes javára 575.870 forint és járuléka vagyoni kártérítés megfizetésére kötelező, továbbá a IV. rendű felperesnek a megítélt meghaladó vagyoni kártérítés iránti keresetet elutasító rendelkezése, amelyet a Fővárosi Ítéltábla felülbírálatra nem érintett [a per megindítása idején hatályos, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 228. § (4) bekezdés].

Az I-IV. rendű felperesek fellebbezése részben megalapozott, az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezése és a II. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel lefolytatott bizonyítási eljárás után, a feltárt peradatok okszerű és helytálló mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, a Fővárosi Ítéltábla az arra alapított és a helyesen felhívott jogszabályok alkalmazásával meghozott ítéleti döntésével túlnyomórészt - az I-III. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés mértékének kivételével - egyetértett.

Az I-IV. rendű felperesek személyhez fűződő jogaik megsértése folytán léptek fel nem vagyoni kártérítésre irányuló igénnyel [a káresemény idején hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi) Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja]. A régi Ptk. 355. § (1) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés intézménye arra szolgál, hogy a károsultaknál a személyiségi jogi - amely nem pusztán egészségromlás lehet - sérelem következtében bekövetkezett hátrányt, életminőségükben beállt negatív irányú változást másnemű előny, pénz nyújtásával kísérelje meg kompenzálni. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a károkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is.

Az I-IV. rendű felperesek személyes meghallgatása, ..., ... és ... tanúk vallomása, valamint az aggálytalan orvosszakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy ... elvesztése miatt valamennyi felperest személyiségi jogi sérelem érte [régi Ptk. 76. §]. Arra is helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy az I-IV. rendű felperesek mindennapi életvitelét negatív irányban befolyásolta a káresemény, az addigi stabil családi struktúra megbomlott, a családfő elvesztésével a funkciók átrendeződtek, valamennyien nehezen éltek meg hozzátartozójuk elvesztését, pszichés állapotuk - maradandó pszichiátriai egészségkárosodás hiányában is - hátrányosan változott. Az I. rendű felperes esetében az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem értékelte kellő súllyal, hogy 26 évnyi harmonikus házasság után, meglehetősen fiatalon, 45 évesen veszítette el élete párját, gyermekei édesapját. Kétségtelen tény, hogy a II-III. rendű felperesek életében meghatározó szerepet betöltő édesapa elvesztése máig ható módon negatívan befolyásolta életminőségüket, pszichés állapotukat. A III. rendű felperesnél a perben beszerzett szakértői vélemény szerint alacsonyabb hatékonysággal megy végbe a gyászt feldolgozó korrekciós folyamat, ugyanakkor a II. rendű felperes pszichésen negatívan éli meg, hogy gyermeke nem ismerhette meg a nagyapját. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság minderre tekintettel indokolatlanul differenciálta a II-III. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítést. A perben feltárt adatokból ugyanis az tűnik ki, hogy az akkor 23 és 25 éves II-III. rendű felpereseket édesapjuk hirtelen bekövetkezett halálával ugyan részben más jellegű, de azonos súlyú hátrányok érték, amelyek nem adnak alapot arra, hogy az őket ért nem vagyoni hátrányokat eltérő összegű nem vagyoni kártérítéssel kompenzálja a bíróság. Az I. rendű alperes csatlakozó fellebbezésében, illetőleg a II. rendű alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel mutat rá a

Fővárosi Ítéltábla: nincs szó arról, hogy az elsőfokú bíróság nem vagyoni kártérítésként hárította volna át az I-II. rendű alperesekre azt a perben nem is vizsgált, esetleges vagyoni hátrányt, amely abból ered, hogy ... halála következtében a család nem tudta fizetni a családi ház megvásárlására felvett kölcsön - egyéb okokból megemelkedett - törlesztőrészletét, és azt eladni kényszerült. Az elsőfokú bíróság ezzel szemben helytállóan mutatott rá, hogy a fő kereső elvesztése a családban olyan létbizonytalanságot eredményezett, amely nem vagyoni kártérítés megítélésére alapot adó további pszichés megterhelést jelentett az I-III. rendű felperesek számára. Ezen túlmenően szakértői véleménnyel alátámasztott tény, hogy az I. rendű felperes esetében az anyagi gondok rendezése túlhajszolt munkával járt, ami saját lelki egészségének további romlását okozta, nála visszatérő depresszió jelentkezett.

A Fővárosi Ítéltábla ezt követően azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítés arányban áll-e a jogsérelemmel, figyelembe véve a más, hasonló kártérítés iránti perekben folytatott bírói gyakorlatot is. Az I. rendű felperes és férje, a II-III. rendű felperesek és édesapjuk kapcsolatát, az I-III. rendű felperesek életében a férj, illetőleg az édesapa halála miatt bekövetkezett, igazolt változásokat értékelve azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegét a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokat irányadónak tekintve, az I-III. rendű felperesek által elszenvedett nem vagyoni hátrányt és a más ügyekben megítélt kártérítési összegeket is figyelembe véve indokolatlanul alacsony összegben állapította meg, annak felemelése indokolt. A Fővárosi Ítéltábla ezért 5.000.000 forintot tartott alkalmasnak az I. rendű felperes, és személyenként 2.500.000 forintot a II-III. rendű felperesek nem vagyoni kárának kompenzálására.

A IV. rendű felperes esetében az elsőfokú bíróság helyes szempontok alapján határozta meg a nem vagyoni kártérítés összegét. A nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásakor számba vette mindazokat a hátrányokat, amelyeket fia halála folytán a IV. rendű felperesnek el kellett viselnie. Az elsőfokú bíróság a káresemény idején érvényesülő ár- és értékviszonyokat irányadónak tekintve, az elszenvedett nem vagyoni károk súlyosságához igazította a kártérítés összegét, amely a hasonló ügyekben megítélt nem vagyoni kártérítések összegéhez viszonyítva nem tekinthető sem eltúlzottan alacsonynak, sem eltúlzottan magasnak, annak megváltoztatása ezért az I-IV. rendű felperesek fellebbezésében hivatkozott eseti döntésekben foglaltakhoz képest - amelyek nem reprezentálják teljeskörűen az adott esetben irányadó bírói gyakorlatot - sem volt indokolt.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében helybenhagyta.

Az I-II. rendű alperesek a fellebbezési eljárásban kialakult nagyobb arányú pervesztességük miatt a másodfokú eljárásban is alkalmazandó régi Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében kötelesek az I-III. rendű felperesek részére megtéríteni a jogi képviselőjük ellátásával felmerült fellebbezési eljárási költségnek a pernyertességükkel arányos részét. Ennek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és az (5)-(6) bekezdések alapján - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - a fellebbezett értékhez és a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan állapította meg.

Az I-IV. rendű felperesek teljes személyes költségmentessége és az I-II. rendű alperesek személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2018. augusztus 29.

Dr. Kincses Attila s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Csordás Csilla s.k.
bíró

Dr. Csóka István s.k.
bíró